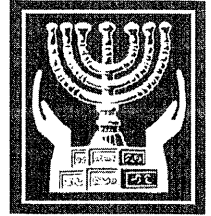

התנועה למען איכות השלטון בישראל (ע"ר)

الحركة من أجل جودة السلطة في إسرائيل The Movement for Quality Government in Israel

תאריך: כ"ח תמוז, תשע"ט, 31/07/2019

סומן: פ-19-189

ניצב מוטי כהן
מ"מ מפכ"ל
משטרת ישראל
ירושלים

לכבוד
כבוד השופט חנן מלצר
המשנה לנשיאת בית המשפט העליון
יושב ראש וועדת הבחירות המרכזית לכנסת ה-22
ירושלים

-דחוף-

הנדון: דרישה שלא לאשר את בקשת חברי מפלגת הליכוד להצבת מצלמות נסתרות בקלפיות ביישובים ערביים ובקשה לאכיפה מוגברת של כללי הבחירות ואכיפת החוק במהלך הבחירות הכלליות ביישובי האוכלוסייה הערבית והדרוזית על ידי גורמי אכיפת החוק

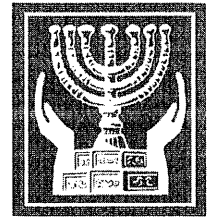
בשם התנועה למען איכות השלטון בישראל, ע"ר, (להלן: "התנועה") הרינו לפנות אליך בבקשה כי תמנע הצבת מצלמות נסתרות בקלפיות ביישובים של המגזר הערבי בבחירת הכלליות שעתידות להתקיים בחודש ספטמבר הקרוב, וכי תתבצע אכיפה של הבטחת הסדר וטוהר הבחירות בבחירות הכלליות על ידי גורמי אכיפת החוק בלבד, והכל כפי שיפורט בהרחבה להלן:

1. בתאריך 17.03.19 פנינו אליכם לראשונה בבקשה להסב את תשומת הלב לתקריות אשר אירעו בבחירות המקומיות בחודש אוקטובר האחרון, ולערוך בדיקה בעקבות בחירות אלו, תוך הסקת מסקנות בתחום האכיפה והפיקוח לטובת ניהול הבחירות לכנסת ה-21 ביישובים הלא-יהודים. כמו כן, התבקשה תגובתכם לשאלה כיצד ניתן לוודא שהמאורעות האלימים שהתרחשו בבחירות המקומיות לא ישנו בעת הבחירות הכלליות, ולנקוט בצעדים הדרושים לשם כך.
2. היום, כאשר אנו עומדים בפני מערכת בחירות נוספת, ולאחר פרסומה של פרשת הצבת המצלמות הנסתרות בקלפיות על ידי חברי הליכוד ביישובים ערביים במערכת הבחירות האחרונה, אודותיה יורחב בהמשך, אנו רואים לנכון להעלות סוגיה זו בשנית.

רח' יפו 208, ירושלים 94383 * מען למכתבים: ת.ד. 4207, ירושלים 91043 * טל: 02-5000073 פקס: 02-5000076
شارح يافا 208، القدس 94383 * العنوان للرسائل: ص.ب. 4207، القدس 91043 • هاتف: 02-5000073 • فاكس: 02-5000076
208 Jaffa St., Jerusalem * Mailing Address: P.O.B.4207 Jerusalem 91043 * Tel: 02-5000073 * Fax: 02-5000076
E-mail: economic@mqg.org.il * Web Site: www.mqg.org.il

התנועה למען איכות השלטון בישראל (ע"ר)

The Movement for Quality Government in Israel الحركة من أجل جودة السلطة في اسرائيل

3. לטעמנו, הסוגיה מקבלת משנה תוקף ודורשת התייחסות דחופה בפרט נוכח בקשת מפלגת הליכוד מוועדת הבחירות, אשר דבר קיומה התפרסם באמצעי התקשורת ביום 29.07.2019, להכשיר את "מבצע" המצלמות הנסתרות לקראת הבחירות הקרובות.¹
4. התקריות השונות, אודותיהם פירטה התנועה ארוכות במכתבה הקודם התאפיינו באי-סדר והפרת עקרונות טוהר הבחירות במערכת הבחירות לרשויות המקומיות, תוך קיומם של כשלים רבים כגון אלימות פיזית ומילולית, התנכלויות ואיומים, וריבוי קולות פסולים.
5. כן הובאו במכתבנו דוגמאות כגון פרישת מועמדים מובילים כתוצאה מאיומים ברצח כלפיהם וכלפי משפחותיהם, חרם ונידוי חברתי בהובלת אנשי דת על אלו הבוחרים לממש את זכות ההצבעה בבחירות המקומיות, שהתקיימו לראשונה מזה עשרות שנים ביישובים הדרוזים בגולן.
6. עקב התקריות האלימות והשלכותיהן הלא-דמוקרטיות, הביעה התנועה בזהירות את חששה כי לאור התקריות האלימות ביישובים הערבים, תהיינה בעת הבחירות הכלליות תקריות דומות, אשר נובעות מסיבות אחרות ואף מנוגדות, כדוגמת הפעלת לחץ ואיומים על בעלי זכות הצבעה שלא להשתתף בבחירות, מטעמים אידיאולוגיים, חברתיים או אתניים. לצד זאת טענו מקל וחומר, כי יש להיערך לתקריות אשר עלולות לנבוע מסיבות של אי-סדר ובלבול, כגון ריבוי קולות פסולים, כפי שנכחנו שקרה בבחירות המקומיות.
7. הנה כי כן, עומדים אנו כשלושה חודשים לאחר מועד הבחירות הכלליות ונוכחים כי המציאות מוסיפה לעלות על כל דמיון: אחוז המצביעים מהמגזר הערבי בבחירות לכנסת ה-21 עמד על שפל היסטורי של כ-49% מצביעים, לעומת 68% מצביעים מכלל האוכלוסייה. חלק מ"הישג" זה ניתן לייחס, לטעמנו, לפרשיית הצבת המצלמות הנסתרות בקלפיות של חברי מפלגת הליכוד – אשר הדיה עלו עוד במהלך יום הבחירות עצמו ובוודאי שלא מן הנמנע להניח כי הייתה לה השפעה ניכרת על אחוזי ההצבעה – וכתוצאה מכך אף על תוצאות הבחירות המדוברות.
8. מקרה זה מהווה דוגמה ליצירת אפקט מצנן על נכונות האוכלוסייה הלא-יהודית בארץ להצביע בבחירות הכלליות. שכן, מעבר לפגיעה החמורה בפרטיות, המהלך יצר דיכוי והפחדה של בוחרים, שחלקם חששו שמא המצלמות פועלות גם מאחורי הפרגוד. ההשפעה הלכה וגברה עם פרסום הפרשייה בתקשורת במהלך יום הבחירות עצמו, שגרם לבעלי זכות בחירה רבים

¹ <https://13news.co.il/item/news/politics/elections-2019/netanyahu-cameras-kalpi->

[226328/https://13news.co.il/item/news/politics/state-policy/reelection-2019/cameras-voting-booth-](https://13news.co.il/item/news/politics/state-policy/reelection-2019/cameras-voting-booth-226328/)
315064/

התנועה למען איכות השלטון בישראל (ע"ר)

الحركة من أجل جودة السلطة في إسرائيل The Movement for Quality Government in Israel

להישאר בביתם ולהימנע מחוסר הנעימות.²

9. למעלה מכל ספק, יוער כי התנועה אינה מפחיתה ולו במעט מחשיבות טוהר הבחירות ולשיטתה יש לפעול כנגד זיופים בהצבעות בחומרה, ואכן פנינו אליכם בעבר בנדון. עם זאת, פעולות אלו צריכות להיעשות אך ורק מטעם רשויות האכיפה והפיקוח הממסדיות, שהוסמכו במיוחד לביצוע תפקיד זה, ואין לאפשר לגורמים פרטיים או מפלגתיים "לקחת את החוק לידיים" ולאכוף עניין זה.

10. כמו כן, לטעמנו, יש לפעול רבות כדי למצוא את הדרך הנכונה והרגישה ביותר לאכוף את טוהר הבחירות ביישובים הלא-יהודיים, על מנת שלא לפגוע בשיעור המצביעים ביישובים אלו, יותר ממה שכבר ניזוק.

11. לטעמנו, יש מקום לפעילות לחיזוק טוהר הבחירות ותקינותן במגזר הערבי, ואולם יש לבצע זאת בדרך של הגברת ההסברה, המודעות, והחינוך לטוהר הבחירות וחשיבותה של הדמוקרטיה ביישובים אלו, לצד אכיפה פעילה מצד גורמי אכיפת החוק.

12. גבוהה ככל שתהא חומרתה של עבירת הזיופים בקלפיות – אכיפתה על ידי אזרחים אשר נוטלים לידיהם אחריות זו, בין אם בשל היעדר אכיפה מספקת מצד הרשויות ובין אם ממניעים פוליטיים כאלו ואחרים, מהווה עבירה חמורה ביותר כשלעצמה, ומובילה לתוצאות עגומות, בין היתר בטווח הארוך, בכך שמוסיפה חולייה בשרשרת הנתק האזרחי-חברתי וחוסר האמון במדינה של האוכלוסייה הלא-יהודית ביישובים אלו.

13. יצוין, כי התבטאויות חברי מפלגת הליכוד, לפיהן מתגאים ב"הישג" של הורדת אחוז ההצבעה בחברה הערבית, וכן היותו של ראש הממשלה המכהן, העומד מאחורי יוזמה זו³ – מטילים צל כבד על טיב הפעולה ועל המניעים העומדים מאחוריה.

14. היטיבה לתאר זאת ד"ר תהילה שוורץ אלטשולר, במאמרה "הצבת המצלמות בקלפיות – שיבוש ההליך הדמוקרטי", שפורסם באתר המכון הישראלי לדמוקרטיה, בתאריך 15.04.19: "מדוע דווקא הליכוד לקח על עצמו את המשימה לנקות את נגע הזיופים בקלפיות במגזר הערבי, בעלות של מיליוני שקלים? ממתי מפלגה פוליטית יוצרת צבא אכיפה פרטי של לוחמי שחיתות שמטרתם להתמודד עם התופעה? מדוע לא יצרו לחץ ציבורי על המשטרה או רשויות אכיפת החוק כדי שיטפלו בכך? [...] המעשה הבזוי הזה שמתאר קייזלר לא פוגע רק בעיקרון הערטילאי של חשאינות הבחירות שמעוגנת בחוק יסוד הכנסת. הוא פוגע בערך של הבחירה האוטונומית והמשוחררת מלחץ, שהיא בעצם היסוד של כל שיטה דמוקרטית, גם לדעת מי

² <https://www.mako.co.il/news-israel-> ,<https://www.ynet.co.il/articles/0,7340,L-5491656,00.html>

elections/elections_2019-q2_2019/Article-9647dcd20e00a61004.htm

³ <https://13news.co.il/item/news/politics/elections-2019/netanyahu-cameras-kalpi-226328/>

התנועה למען איכות השלטון בישראל (ע"ר)

The Movement for Quality Government in Israel الحركة من أجل جودة السلطة في إسرائيل

שאוהבים את הדמוקרטיה שלהם רזה ומצומצמת".

15. אישור בקשת הליכוד לשוב ולבצע את ה"מבצע" התמוה, הפעם – בחסות וועדת הבחירות, יהווה הכשרה נורמטיבית של הפעולה, ובכך, הלכה למעשה, קבלה חברתית ופוליטית של דיכוי הצבעה של מגזר שלם. לכן, התנועה דורשת כי תתנגדו ליוזמה זו וכי תפעלו למנוע אותה.

16. כפי שנכתב במכתבו הקודם, חשיבות השמירה על טוהר הבחירות, הובאה לידי ביטוי גם בהנחיות היועץ המשפטי לממשלה מספר 1.1910 (21.776). לפי ההנחיות, טוהר הבחירות מחייב כי כל בוחר יצביע בהתאם לעמדותיו הפוליטיות, הכלכליות והחברתיות. שיבוש הליך הבחירות באמצעות אלימות, איומים או הסתה, יש בהם כדי להשפיע על שיקול דעתו ובחירתו של הבוחר, ומשכך להשפיע על טיבו של ההליך הדמוקרטי. בהתאם, ניתן לכך דגש בהנחיות היועץ המשפטי לממשלה לקראת הבחירות לרשויות המקומיות מתאריך 17.4.18, בו הוזכר כי כל ניסיון להשפיע על עמדת הבוחר תוך איומים נחשב לעבירה חמורה שדינה חמש שנות מאסר.

17. כמו כן, הובאה פסיקת בית המשפט העליון בעניין ע"פ 71/83 פלאטו שרון ואח' נ' מדינת ישראל פ"ד לח(2) 757, משקפת חשיבות זו, בכך שקובעת כי על המנהל חובה להבטיח את חופשיותן וטוהרן של הבחירות מכלל רבב של כפייה, השפעה לא הגונה או שחיתות, בכדי להבטיח שהאזרח ביטא את רצונו הפוליטי "כבן חורין" ועל פי שיקול דעתו החופשי.

18. גם הרשות המחוקקת היטיבה לעשות כאשר קבעה בחקיקה ראשית את ערך הבחירה החופשית בחוק הבחירות לכנסת [נוסח משולב], תשכ"ט-1969, ובו, למשל, סעיף 73 לחוק אשר קובע כי אסור לאף אחד לנכוח במקום הקלפי חוץ מאשר חברי וועדת הקלפי ומשקיפים, כדי לא לייצר צפיפות והשפעה, וסעיף 119 לחוק שקובע עבירה פלילית כוללי עונשי מאסר למי שמפריע למהלך הסדר של הבחירות ולמי שמפריע לבוחר בהצבעה או מונע ממנו להצביע.

19. יצוין, כי בתגובה לפניית התנועה למשטרה, בנוגע לאי-הסדרים בבחירות המקומיות, השיבה חטיבת החקירות במשטרה כי תיקים רבים הקשורים לעבירות הפליליות שנעברו במסגרת ההתפרעויות בבחירות המקומיות, נחקרים בימים אלו, וכן כי יושמו לקחים ומסקנות שעלו מהבחירות המקומיות על ידי המשטרה בהיערכותה לבחירות הכלליות.

העתק תשובתה של המשטרה אל התנועה מיום 09.07.2019 מצורף כנספח "א"

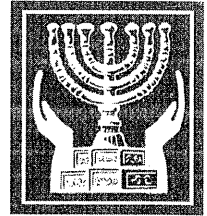
20. אשר על כן, מצאנו לנכון להעלות את הדברים בפניכם בשנית, על מנת להבטיח כי מחד, תתקיים אכיפה על אי סדרים וחשש לזיופים ולפגיעה בטוהר המידות, ומאידך, כי אכיפה זו תתבצע אך ורק על ידי גורמי החוק המוסמכים לכך ותוך הזהירות המתבקשת בנסיבות העניין.

21. המקרים שהובאו לעיל, הן לעניין אי הסדרים והן לעניין "אכיפת טוהר הבחירות" בידי גורמים פרטיים בעלי אינטרס, משקפים פגיעה חמורה ביכולתם של האזרחים החיים ביישובים ערביים לבחור בהליך נקי וכנה, ובכך פוגעים בדמוקרטיה, באיכות החיים של תושבים אלו ובזכותם לקיים בחירות החופשיות. ההצבעה החופשית הינה זכות אזרחית ראשונה במעלה, שמחזקת

רח' יפו 208, ירושלים 94383 * מנין למכתבים: ת.ד. 4207, ירושלים 91043 * טל: 02-5000073 פקס: 02-5000076
شارح يافا 208، القدس 94383 * العنوان للرسائل: ص. ب. 4207، القدس 91043 * هاتف: 02-5000073 فاكس: 02-5000076
208 Jaffa St., Jerusalem * Mailing Address: P.O.B.4207 Jerusalem 91043 * Tel: 02-5000073 * Fax: 02-5000076
E-mail: economic@mqg.org.il * Web Site: www.mqg.org.il

התנועה למען איכות השלטון בישראל (ע"ר)

الحركة من أجل جودة السلطة في إسرائيل The Movement for Quality Government in Israel

את הקשר בין האזרח למדינתו, ומצב מחפיר זה, הופך זכות זו לנחלתם של המצביעים היהודים בלבד.

22. בשולי הדברים, אך לא בשולי חשיבותם, יצוין כי מצב זה המתרחש בבחירות הכלליות ומשפיע על אחוזי ההצבעה במגזר הערבי, משפיע על תוצאות הבחירות ומשכך – פוגע בייצוג המגזר הערבי בכנסת. כמו כן, תוצאות כאלו עלולות להשפיע אף על החלוקה בין הגושים, ועל אחוז ההצבעה באופן כללי.

23. לאור כל האמור, נתכבד לבקשכם:

- א. להעביר התייחסותכם למכתב זה ולטענות העולות ממנו.
- ב. לערוך בדיקה מעמיקה בעקבות הבחירות המקומיות והבחירות הכלליות לכנסת ה-21, אודות האכיפה והפיקוח, לרבות הסקת מסקנות כפי שהתבקש במכתבנו הקודם.
- ג. לנקוט בצעדים הדרושים לשם ווידוא כי המאורעות האלימים, לרבות אלימות שאינה פיזית אלא חברתית כדוגמת הצבת המצלמות הנסתרות, לא ישנו בעת הבחירות לכנסת ה-22.
- ד. לתת תגובתכם לשאלה כיצד ניתן לאכוף את טוהר הבחירות ביישובים אלו, על מנת למנוע זיופים בהצבעה, על ידי גורמי אכיפת החוק בלבד ובצורה רגישה ומתחשבת באוכלוסייה המקומית, לרבות פעולות לשינוי השיח והגברת ההסברה והמודעות לחשיבות טוהר הבחירות וההצבעה החופשית.
- ה. לפרט אודות הסקת מסקנות, כגון שינוי נהלים או הדרכת מזכירי הקלפיות, בעקבות פרשיית המצלמות הנסתרות.

בכבוד רב,

תמר בורשטיין

התנועה למען איכות השלטון בישראל

זהר אלטמן רפאל, עו"ד

התנועה למען איכות השלטון בישראל

SpanDSP Fax Ident

חטיבת החקירות

- בלמס -

לחקירות

האגף
ולמודיעין
חטיבת
החקירות
טלפון:

02-
5428196

02- פקס:
5898084

י"א בניסן, התשע"ט
16 אפריל 2019
סימוכין: 39634119

עו"ד שקד בן עמי
מנהלת מחלקת פניות הציבור
התנועה לאיכות השלטון בישראל

הנדון: אי שמירה על טוהר הבחירות והיעדר אכיפת החוק בבחירות המקומיות ביישובים בהם תושבים ערבים ודרוזים ובקשה לאכיפה מוגברת של כללי הבחירות בבחירות הכלליות הקרובות

בסימוכין פנייתכם מיום 21/3/19 ל:

פנייתכם שבסימוכין הועברה לעיוננו ולהלן התייחסותנו:

1. במסגרת מערכת הבחירות לרשויות המקומיות 2018, נפתחו תיקי חקירה רבים שענינם עבירות פליליות שהתרחשו בחלק מהיישובים הערביים בכל רחבי הארץ. אציין גם כי במקביל נפתחו גם תיקים באזורים ומגזרים אחרים.
2. בכל המקרים בהם נודע למשטרה על חשד לעבירות פליליות בקשר לבחירות המקומיות נפתחו תיקי חקירה שטופלו ע"י יחידות המשטרה. בכל תיק נעשות פעולות חקירה ומאמצים לאתר חשודים ולהגיע למיצוי מלא של החקירה באמצעים העומדים בפני המשטרה.

"להרחיק ראות, להעמיק חקר ולדבוק באמת"

כתובתנו באתר:

חטיבת החקירות

3. ראוי לציין, כי היכולת לאסוף ראיות לעבירה פלילית תלויה גם בשיתוף הפעולה של הסביבה עם המשטרה, ולעיתים עולה קושי באיתור חשודים בתיקים אלו ובמיצוי ראיות משמעותי וניכר חוסר שיתוף פעולה של קורבנות ועדים לאירועי האלימות.
4. חרף האמור, בחלק מהתיקים אותרו חשודים ונחקרו והתיקים הועברו לפרקליטות ולתביעות לצורך הגשת כתבי אישום.
5. בפנייתכם צוינו מספר אירועי אלימות שאירעו ביישובים ערבים:
 - א. **באשר לטענות לגבי היישוב קלנסווה**, מדובר באירועים המוכרים למשטרה והתיקים בחקירה.
 - ב. **לגבי היישוב כפר קאסם**, התיקים המוזכרים במכתבם נחקרו ונסגרו לאחר מיצוי החקירה.
 - ג. **באשר לטענות לגבי היישוב כפר קרע**, לא מוכר למשטרה האירוע האמור.
 - ד. **באשר לטענות לגבי היישוב טובא זנריה**, מדובר באירועים המוכרים למשטרה והתיקים בחקירה.
 - ה. **באשר לטענות לגבי היישוב כפר כנא**, לא מוכר למשטרה האירוע האמור.
- ו. **באשר לטענות לגבי הכפרים הדרוזים בגולן, לא מוכרים למשטרה האירועים האמורים.**
6. כחלק מהערכות הכללית של המשטרה לבחירות לרשויות המקומיות, נערך האגף לחקירות ולמודיעין לתרחישים שעלולים לפגוע בצורה כלשהיא בהליך הדמוקרטי ובכלל זה אירועי אלימות. באגף החקירות והמודיעין ובחטיבת החקירות הוקמו צוותים ייעודיים שעסקו בזיהוי ואיתור מוקדם של תופעות פליליות על רקע הבחירות הן בפן המודיעיני והן בפן החקירתי.
7. בכל יחידות המשטרה מונו צוותי חקירה שתפקידם לטפל בתיקי חקירה הקשורים לבחירות ונערך יום עיון מקצועי לחוקרים אלה לפני הבחירות בו הועברו דגשים על הרגישות המיוחדת בתיקים אלו ועל הצורך בטיפול מהיר ואפקטיבי בהתאם לנהלים ולהנחיות.
8. דגשי הטיפול והחקירה בתיקי הבחירות הופצו במסגרת הפקודות הארציות לכלל יחידות השטח ואף הוכנסו לתוך פנקס הכיס שחולק לשוטרים שהוצבו בקלפיות ביום הבחירות.
9. בתקופה שקדמה לבחירות ולאחריה ובימי הבחירות עצמם, נערך בחטיבת החקירות מעקב אחר תיקי חקירה שנפתחו על רקע הבחירות לרשויות המקומיות. במסגרת

"להרחיק ראות, להעמיק חקר ולדבוק באמת"

כתובתנו באתר :

SpanDSP Fax Ident

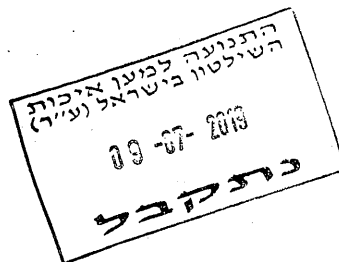
חטיבת החקירות

- זאת, נבדקו תיקי חקירה בזמן אמת ובמקרים הנדרשים, ניתנו הנחיות ליחידות החקירה לביצוע פעולות חקירה מיידיות.
10. צוות הבחירות הארצי לקח חלק מרכזי בדיונים ובהערכות של כלל הגורמים האמונים על הבטחת תקינותו של ההליך הדמוקרטי ובכלל זה: ועדת הבחירות המרכזית, הממונה על הבחירות מטעם משרד הפנים ופרקליטות המדינה. שיתוף הפעולה המוצלח בין כלל הגורמים, הביא למתן מענים מקצועיים לתופעות פשיעה שעלו תוך כדי מערכת הבחירות.
11. לקחים ומסקנות שעלו בזמן מערכת הבחירות לרשויות המקומיות, יושמו ע"י המשטרה בהיערכותה למערכת הבחירות הכלליות.

בברכה,

לרמן,
מדור
שמואל
רפ"ק
ק'
חקירות

"להרחיק ראות, להעמיק חקר ולדבוק באמת"

כתובתנו באתר: